

5.16. SEEDE-ELUNDID

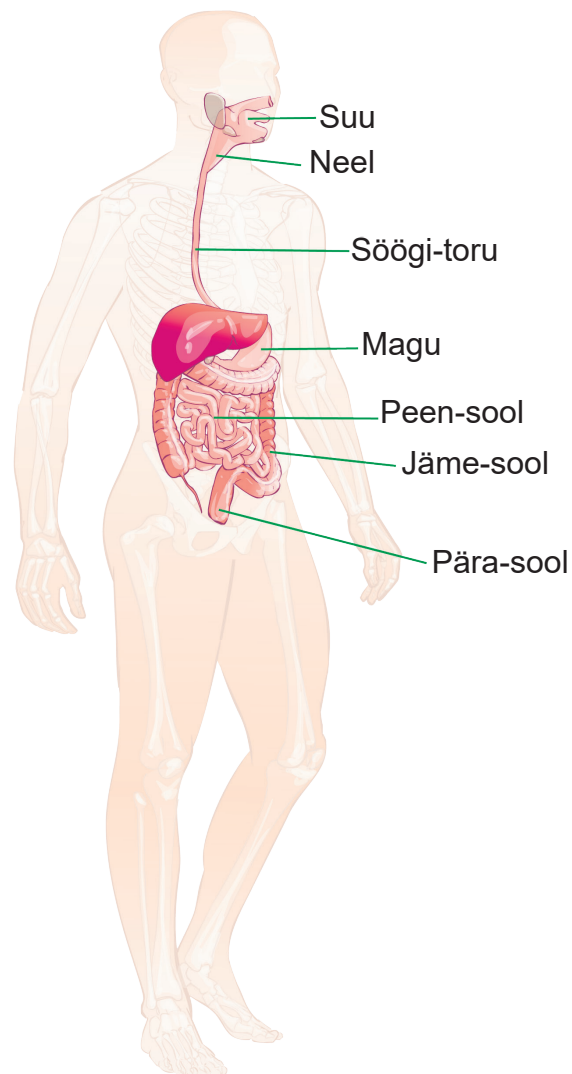
Inimene vajab elamiseks jõudu ehk energiat.

Energiat saame me sellest toidust, mida sööme.

Söödud toitu peab seedima.

Seedimine toimub seede-elundites.

Seede-elundid on **suu, neel, söögi-toru, magu, peen-sool, jäme-sool** ja **pära-sool**.

Seede-elundid

Kuidas seedimine toimub?

1. Toidu seedimine algab **suus**. Suus närid sa hammastega toidu väiksemateks tükkideks. Keel segab toidu süljega. Süljega niisutatud toidul on kergem edasi liikuda.
2. Suust liigub toit **neelu**. Neel on suu taga-osas.
3. Nüüd neelad sa toidu alla ja see liigub **söögi-torru**.
4. Mööda söögitoru liigub toit **makku**.
Maos seguneb toit mao-mahlaga.
Mao-mahla mõjul muutub toit veel väiksemateks osakesteks.
5. Maost liigub toit **peen-soolde**.
Peensool on umbes 5 meetrit pikk toruke.
Läbi peensoole seina imenduvad vajalikud toit-ained inimese verre.
Veri kannab toitained mööda keha laiali.
6. Seedimata toit liigub peen-soolest edasi **jäme-soolde**.
7. Jämesoolt mööda liigub seedimata toit **pära-soolde**.
8. Pärasoolde jõudnud toidu jäägid väljuvad kehast päraku kaudu.

Ülesanne 1

Kuidas liigub toit inimese kehas? Kirjuta.

suu ➡ ➡ ➡
..... ➡ peen-sool ➡
..... ➡ pära-sool

Katse 1

1. Leia tekstist, kui pikk on peen-sool?

Peen-sool on pikkune.

**2. Mõõtki õpetaja abiga 5 meetri pikkune lõnga-jupp.
Sama pikk on sinu peensool.**

Ülesanne 2

1. Loe lause.

2. Mõtle, kas lause on sisult õige või vale.

3. Tõmba sisult vale lause numbrile ring ümber.

4. Paranda vale lause sisult õigeks.

1) Seedimine on toidust energia ja toit-ainete saamine.

2) Toidu seedimine algab maos.

3) Toitained imenduvad verre läbi peensoole seina.

4) Seedimata toit väljub kehast päraku kaudu.

5. Kirjuta laused õigesti oma vihikusse.

Toitu tuleb valmistada värsketest ja puhastest toidu-ainetest.

Halvaks läinud ehk riknenud toidu söömine võib põhjustada haigestumist.

Samuti ei tohi süüa pesemata puu- ega köögi-vilju.

Nende koore peal elab tuhandeid pisikuid, mida silmaga ei näe.

Osa nendest pisikutest põhjustavad haigusi.

Toidu seedimine algab suus.

Suus on hambad, mis purustavad toidu väikesteks osadeks.

Oluline on, et hambad oleksid terved.

Selleks, et sinu hambad terved ja ilusad püsiksid, pese neid kindlasti hoolikalt.

**Hambaid pese vähemalt 2 korda päevas –
õhtul ja hommikul.**

Pea meeles!

Seede-elundites toimub toidu seedimine.

Seede-elundid on suu, neel, söögitoru, magu, peensool, jämesool, pärasool.